

CUPRINS

De ce avem nevoie de drept fiscal și drept financiar și de un caiet de seminar? XIX

Abrevieri XXI

SEMINARUL 1.

Ierarhia normelor juridice în materie financiar-fiscală. Drept național, drept internațional, drept european, drept european al drepturilor omului 1

Secțiunea 1. Repere teoretice1

§1. Ierarhia normelor de drept național1

§2. Norme de drept european și norme de drept internațional. Raportul lor cu normele de drept național3

§3. Piramida normelor juridice.....7

Secțiunea a 2-a. Aplicații practice8

Bibliografie suplimentară.....11

SEMINARUL 2.

Împrumuturi publice. Controlul financiar..... 12

Secțiunea 1. Repere teoretice12

§1. Împrumutul public.....12

1.1. Modalități de realizare a împrumutului public intern (instrumentele datoriei publice)12

1.2. Structura datoriei publice guvernamentale pe tipuri de instrumente (2011-2018 milioane lei)13

1.3. Comparatie împrumut public de stat – împrumut public local14

1.4. Emisiunea titlurilor de stat	17
§2. Controlul financiar	19
2.1. Clarificări terminologice	19
2.2. Formele controlului financiar	20
2.2.1. După momentul în care se realizează controlul	20
2.2.2. După sfera de activitate a organelor de control	21
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	23
Bibliografie suplimentară	30

SEMINARUL 3.

Finanțele publice locale	31
<i>Secțiunea 1. Elemente teoretice</i>	31
§1. Principiul autonomiei financiare a colectivităților locale	31
§2. Formarea bugetului local	32
§3. Structura bugetului local	33
§4. Scurte considerații privitoare la serviciile publice și taxele speciale	35
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	38
Bibliografie suplimentară	42

SEMINARUL 4.

Principii de drept fiscal	44
<i>Secțiunea 1. Principii doctrinare de drept fiscal</i>	44
§1. Principiul legalității [art. 1 alin. (5), art. 137 și art. 139 din Constituția României]	44
§2. Principiul priorității dreptului european față de dreptul național [art. 148 alin. (2) și (4) din Constituția României; Tratatul de la Lisabona – Declarația nr. 17]	46
§3. Principiul egalității în materie fiscală	48

§4. Principiul neretroactivității legii fiscale [art. 15 alin. (2) din Constituția României]	50
§5. Principiul securității juridice	51
§6. Principiul protecției drepturilor fundamentale ale cetățenilor	52
§7. Principiul accesului liber la justiție în domeniul fiscal [art. 21 din Constituția României].....	53
§8. Principiul protecției sistemului fiscal împotriva inițiativei legislative a cetățenilor [art. 74 alin. (2) din Constituția României]	53
§9. Principiile echivalenței și efectivității	53
§10. Principiul proporționalității obligațiilor fiscale accesorii	54
<i>Secțiunea a 2-a. Principii legale ale fiscalității</i>	56
<i>Secțiunea a 3-a. Aplicații practice</i>	59
Bibliografie suplimentară	67

SEMINARUL 5.

Teoria generală a impozitelor și taxelor	68
<i>Secțiunea 1. Repere teoretice</i>	68
§1. Veniturile bugetare	68
§2. Impozite, taxe, contribuții	74
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	77
Bibliografie suplimentară	81

SEMINARUL 6.

Comportamente fiscale licite și ilicite. Evaziunea și fraudă fiscală	82
<i>Secțiunea 1. Elemente teoretice</i>	82
§1. O dilemă terminologică și conceptuală: evaziunea fiscală legală vs. evaziunea fiscală ilegală	82

§2. Prezumția de fraudă fiscală, așa-zisele „firme fantomă” și dreptul Uniunii Europene. Cum se armonizează acestea?	83
§3. Infrațiuni de evaziune fiscală	85
§4. Evaziunea fiscală și dreptul de rang constituțional la o legislație previzibilă	86
§5. Relații comerciale cu partenerii care sunt declarați contribuabili inactivi, anulare cod TVA partener	88
§6. <i>Ne bis in idem</i> . Transformarea sancțiunii fiscale în sancțiune penală (cauzele <i>Fransson</i> și <i>Luca Menci</i>).....	88
§7. Când se transformă o optimizare fiscală în evaziune fiscală?	90
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	91
Bibliografie suplimentară	100

SEMINARUL 7.

Impozitul pe venit	101
<i>Secțiunea 1. Elemente teoretice</i>	101
§1. Reguli generale	101
1.1. Contribuabilii. Sfera de cuprindere a impozitului (art. 58-59 C. fisc.).....	101
1.2. Categoriile de venituri impuse (art. 61 C. fisc.)	101
1.3. Exemplificări venituri neimpozabile vs. venituri scutite cu titlu general (art. 60, 62 C. fisc.)	102
1.4. Cotele de impunere.....	103
1.5. Deducerile personale (art. 77 C. fisc.)	103
§2. Reguli speciale privind veniturile din activități independente (art. 67-70 C. fisc.)	104
2.1. Noțiunea de „venituri din activități independente” (art. 67 C. fisc.)	104
2.2. Modalități de determinare a venitului impozabil	105

§3. Reguli speciale privind veniturile din drepturi de proprietate intelectuală (art. 70-75 C. fisc.)	107
3.1. Noțiunea de „venituri din drepturi de proprietate intelectuală”	107
3.2. Modalități de determinare a venitului impozabil	107
§4. Reguli speciale privind veniturile din salarii (art. 76-82 C. fisc.).....	107
4.1. Noțiunile de „salarii” și „sume asimilate salariilor”	107
4.2. Regimul deducerilor personale	108
4.3. Determinarea și plata impozitului.....	108
§5. Reguli speciale privind veniturile din cedarea folosinței bunurilor (art. 83-90 C. fisc.).....	109
5.1. Noțiunea de „cedare a folosinței” (închiriere, arendare, cedarea emolumentului etc.).....	109
5.2. Determinarea venitului net.....	109
5.3. Veniturile din cedarea folosinței bunurilor imobile	109
§6. Reguli speciale privind veniturile din investiții (art. 91-98 C. fisc.).....	110
6.1. Noțiunea de venituri din investiții. Venituri neimpozabile	110
6.2. Determinarea veniturilor impozabile din investiții	112
6.3. Cotele de impunere.....	112
§7. Reguli speciale privind veniturile din pensii (art. 99-102 C. fisc.).....	113
7.1. Sfera de aplicare.....	113
7.2. Determinarea veniturilor impozabile din pensii	113
§8. Reguli speciale privind veniturile din activități agricole, silvicultură și piscicultură (art. 103-107 C. fisc.).....	113
8.1. Noțiunea de venituri din activități agricole, silvicultură, piscicultură	113
8.2. Determinarea venitului impozabil.....	113
8.3. Plata impozitului.....	114

§9. Reguli speciale privind veniturile din premii și jocuri de noroc (art. 108-110 C. fisc.).....	114
9.1. Venituri impozabile	114
9.2. Venituri neimpozabile	114
9.3. Determinarea venitului net.....	115
9.4. Cotele de impunere (se așază asupra venitului net)	115
9.5. Plata impozitului.....	115
§10. Venituri din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal (art. 111-113 C. fisc.)	115
10.1. Tranzacții imobiliare impozabile	115
10.2. Tranzacții imobiliare scutite de impozitare [art. 111 alin. (2)-(3) C. fisc.]	116
10.3. Determinarea bazei impozabile	116
10.4. Cotele de impunere.....	117
§11. Reguli privind veniturile din alte surse (art. 114-117 C. fisc.).....	117
§12. Venitul net anual impozabil.....	119
§13. Impozitarea veniturilor din activități ilicite	119
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	120
Bibliografie suplimentară	124
SEMINARUL 8.	
Fiscalitatea societăților	126
<i>Secțiunea 1. Considerații teoretice</i>	126
§1. Principii-cheie	126
§2. Teme de discuție pentru fixarea teoretică a conceptelor	126
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	128
Bibliografie suplimentară	135

SEMINARUL 9.

Taxa pe valoarea adăugată (I)	136
<i>Secțiunea 1. Elemente teoretice</i>	136
§1. Elemente-cheie ale taxei pe valoarea adăugată	136
§2. Sfera de aplicare a taxei pe valoarea adăugată.....	137
2.1. Operațiuni care intră și operațiuni care nu intră în sfera de aplicare a TVA	137
2.2. Operațiuni impozabile din punctul de vedere al TVA.....	138
2.3. Operațiuni impozitate cu TVA și operațiuni scutite de TVA	139
§3. Persoanele impozabile	140
§4. Principalele operațiuni impozabile.....	141
§5. Aplicarea teritorială a taxei pe valoarea adăugată.....	143
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	146
Bibliografie suplimentară.....	154

SEMINARUL 10.

Taxa pe valoare adăugată (II)	156
<i>Secțiunea 1. Repere teoretice</i>	156
§1. Faptul generator și exigibilitatea TVA	156
§2. Dreptul de deducere al TVA	157
<i>Secțiunea a 2-a. Teme de discuție</i>	166
<i>Secțiunea a 3-a. Aplicații practice</i>	167
Bibliografie suplimentară.....	173

SEMINARUL 11.

Accize. Taxe vamale. Alte impozite indirecte	174
<i>Secțiunea 1. Elemente teoretice</i>	174
§1. Accizele.....	174
1.1. Elemente definitorii.....	174
1.2. Persoanele fizice și accizele. Când și unde se datorează accize în cazul persoanelor fizice?	174

1.3. Restituirea accizelor – la cerere expresă (art. 400 C. fisc.)	175
1.4. Exigibilitatea accizelor și debitorul obligat la plata accizelor. Reguli specifice dreptului Uniunii Europene.....	175
§2. Taxele vamale.....	175
2.1. Elemente definitorii	175
2.2. Responsabilitatea în materia dreptului vamal	176
2.3. Originea bunurilor	177
2.4. Documente vamale	177
§3. Taxele auto	178
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	<i>179</i>
Bibliografie suplimentară.....	187

SEMINARUL 12.

Contribuții de asigurări sociale	188
<i>Secțiunea 1. Elemente teoretice</i>	<i>188</i>
§1. Cadru general	188
§2. Tipurile de contribuții sociale obligatorii.....	188
§3. Elementele definitorii ale contribuțiilor sociale obligatorii	189
<i>Secțiunea a 2-a. Teme de discuție</i>	<i>192</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Aplicații practice</i>	<i>193</i>
Bibliografie suplimentară.....	197

SEMINARUL 13.

Impozite și taxe locale	198
<i>Secțiunea 1. Elemente teoretice</i>	<i>198</i>
§1. Principiul autonomiei financiare	198
§2. Elementele definitorii ale impozitelor și taxelor locale.....	199
2.1. Subiectul impunerii	199
2.2. Modul de determinare a bazei impozabile	200

2.3. Modalitatea de expresie a principiului autonomiei financiare a comunităților locale	200
2.4. Existența unor potențiale scutiri	201
2.5. Termene de plată și obligații declarative	202
<i>Secțiunea a 2-a. Teme de discuție</i>	<i>202</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Aplicații practice</i>	<i>203</i>
Bibliografie suplimentară	208

SEMINARUL 14.

Evitarea dublei impunerii	209
<i>Secțiunea 1. Repere teoretice</i>	<i>209</i>
§1. Noțiuni generale	209
§2. Discuții privind dubla impozitare în Uniunea Europeană	214
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicații practice</i>	<i>217</i>
Bibliografie suplimentară	228

ANEXA I.

Explicații, prezentare model de subiect de examen și de rezolvare a cerințelor	229
<i>Model de subiect de examen</i>	<i>230</i>
<i>Model de rezolvare a cerințelor</i>	<i>230</i>

ANEXA II.

Sinteză a jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene.....	234
<i>Libera prestare a serviciilor</i>	<i>234</i>
<i>Libera circulație a mărfurilor</i>	<i>235</i>
<i>Libera circulație a capitalurilor</i>	<i>236</i>
<i>Taxa pe valoarea adăugată.....</i>	<i>238</i>
<i>Accize. Taxe vamale.....</i>	<i>254</i>
<i>Taxe de mediu</i>	<i>257</i>
<i>Impozite directe.....</i>	<i>258</i>